

Van der Vlies

cao-onderhandelingen zal er naar onze overtuiging moeten worden gewerkt aan waardering voor de deelname van ouderen aan de arbeidsmarkt, gematigde loonontwikkeling en verhoging van het aantal gewerkte uren per week, de 36- respectievelijk 40-urennorm. Is de minister bereid om te zijner tijd zijn portemonnee te trekken in de vorm van lastenverlichting in de eerste belastingschijf als de cao-partners erin slagen, die door te voeren? Ik krijg hierop graag een heldere reactie.

De SGP-fractie is voornemens om in de komende begrotingsbehandelingen in te zetten op het goedkoper maken van schoolboeken voor alle scholen en dus niet alleen voor de scholen waar de heer Crone het over had of alleen voor christelijke scholen om mij binnenboord te houden. Gelijke monniken, gelijke kappen. Dat is gelijke behandeling. Verder zet mijn fractie in op verpleeghuizen, de glastuinbouw die het momenteel vanwege de energieprijzen heel moeilijk heeft en monumenten-restauratie. Deze vier thema's heeft mijn fractie gekozen voor de begrotingsbehandelingen die nog voor 31 oktober aanstaande moeten plaatsvinden.

Mevrouw **Van Oudenallen** (Groep Van Oudenallen): Voorzitter. Het is natuurlijk bijzonder als je de bijna machtigste man van Nederland mag aanspreken en mee mag denken over de financiën van Nederland. U allen hebt natuurlijk op een andere wijze naar de begroting gekeken dan ik. Had ik langer meegedraaid, dan had ik er ook anders tegenaan gekeken. Iedereen vraagt mij altijd wat ik hier moet en wat ik hier zeg. Ik wil een aanzet geven. Iedereen duikt in de diepte, maar zijn er eigenlijk niet een heleboel praktische ideeën waardoor wij met zijn allen aan lastenverlichting en lastenverlaging voor mensen kunnen doen? Doen wij niet te weinig met dergelijke ideeën? Af en toe rijd ik van hier naar Amsterdam en terug. Dan zie ik een file in tegengestelde richting staan en vice versa. Daarom heb ik laatst eens uitgerekend hoeveel euro dat aan reiskostenvergoedingen kost. Als er een soort uitzendbureautje wordt opgezet dat nagaat welke ambtenaren in Den Haag willen wonen en vice versa, kunnen die kosten worden beperkt. Dit lijkt een futiel voorstel, maar het is misschien helemaal niet zo raar om eens na te denken over mensen die per dag zo'n drie tot vier uur reizen, bekap zijn als zij thuiskomen en geen tijd meer hebben voor alle leuke, sociale dingen.

In Nederland doen wij nog iets raars. Wij geven mensen die samen willen wonen straf. Als twee ouderen in een huis wonen, krijgen zij minder AOW. Als twee mensen met een uitkering in een huis wonen, krijgen zij minder geld. Als je met twee mensen in één huis woont, hoef je minder gas en licht te betalen, want je houdt als het ware een huis over. De wijkverpleegster en de ziekenverzorgster hoeven ook maar naar één adres, in plaats van naar twee adressen. Wellicht kan de minister hier komend jaar een onderzoekje naar laten doen. Op die manier kun je wellicht tot een bepaalde vorm van lastenverlichting in het land komen. Er is waarschijnlijk nooit op deze manier tegen aan gekeken. De gedachte was altijd dat, als twee mensen in één huis wonen, dit meer kost.

De heer **Herben** (LPF): Doelt mevrouw Van Oudenallen op een soort woongemeenschap, waarbij bijvoorbeeld

een broer met zijn zus gaat samenwonen, zodat de huursubsidie kan worden verlaagd, omdat er slechts sprake is van één huis?

Mevrouw **Van Oudenallen** (Groep Van Oudenallen): Dat is het idee. Daar kunnen een heleboel mensen iets aan hebben. Dan kom je ook dicht bij mensen.

Een heleboel mensen leeft onder de armoedegrens. Ik stel voor, komend jaar een proef te nemen, waarbij men 100 gezinnen onder de hoede neemt en hun schulden betaalt. Vervolgens kan worden geprobeerd of het mogelijk is die mensen voortaan boven de armoedegrens te houden. Wij hebben het al maar over allerlei regeltjes, maar ik vraag mij af of deze mensen die wel kennen. Ik dien morgen dus twee praktische moties in. Er zit geen financiële onderbouwing bij, omdat er slechts weinig kosten mee zijn gemoeid.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**: Wij zijn gekomen aan het eind van de eerste termijn van de Kamer. Morgen gaan wij verder met de algemene financiële beschouwingen.

De vergadering wordt van 13.50 uur tot 14.45 uur geschorst.

Voorzitter: Weisglas

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Gisteren heeft de heer Eerdmans in een stemverklaring over een motie die was ingediend bij het VAO over de heer Donorov (19637, nr. 1065) de heer Klaas de Vries persoonlijk aangesproken. Ik heb er behoefte aan, te zeggen dat ik dat deel van de stemverklaring niet had moeten toestaan, niet alleen omdat in een stemverklaring uitsluitend het eigen stemgedrag mag worden verklaard, maar ook omdat naar mijn mening de inhoud van de woorden van de heer Eerdmans aan het adres van de heer Klaas de Vries onterecht en onheus was. Ik zal ervoor zorgen dat alle leden die nu niet in de zaal zijn, deze mededeling onder ogen krijgen.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Schippers.

Mevrouw **Schippers** (VVD): Voorzitter. Ik verzoek u, het verslag van het algemeen overleg van 13 september jongstleden over de reorganisatie bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg op de plenaire agenda te zetten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan dit verzoek te voldoen en het punt toe te voegen aan de agenda van volgende week.

Daartoe wordt besloten.

Voorzitter

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Kant.

Mevrouw **Kant** (SP): Voorzitter. De afgelopen zomer was er veel terechte commotie over patiëntenstops in de thuiszorg door een tekort aan financiering. Daarover wilden wij graag een debat en dat is direct na de zomer gehouden. Daarin is gezegd dat de problemen zouden worden opgelost. Daar is extra geld voor vrijgemaakt. Er is echter een aanhoudende stroom berichten dat het probleem niet is opgelost. Er blijven berichten binnenkomen over thuiszorginstellingen die nog steeds moeten werken met klantenstops. Ook vandaag nog bereiken ons signalen uit Zuidoost-Brabant en Zuid-Limburg, na eerdere berichten deze week uit Gelderland, dat deze problemen nog steeds bestaan. Wij krijgen daarnaast berichten van afzonderlijke thuiszorginstellingen, na het recente bericht van de Consumentenbond dat bij het meldpunt daar nog steeds klachten binnenkomen over problemen in deze sfeer. Dit is onacceptabel. Deze problemen moeten echt de wereld uit. Mensen moeten gewoon weer thuiszorg kunnen krijgen. Ik verzoek u daarom, de staatssecretaris van Volksgezondheid hierover te mogen interpelleren.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Gelukkig krijg ik ook berichten uit Brabant, maar die houden in dat de klantenstops zijn opgeheven. Er is extra geld naar toe gegaan. Het duurt even – zij het veel te lang, dat ben ik met mevrouw Kant eens – voordat de zorgkantoren dat geld op een goede manier hebben verdeeld. Ik ben het niet met mevrouw Kant eens dat mensen nog steeds geen zorg krijgen doordat er onvoldoende geld is. Misschien gebeurt dat wel omdat thuiszorginstellingen nog steeds klanten op hun wachtlijst zetten, in plaats van hen door te sturen naar een andere thuiszorginstelling. Ik ondersteun het verzoek van mevrouw Kant dan ook niet.

Mevrouw **Verbeet** (PvdA): Mijn fractie ondersteunt het verzoek wel vanwege de ernst van het probleem. Het is best mogelijk dat de oorzaken anders zijn dan wij verwachten, maar ik wil wel weten hoe dit komt en ik wil dat mensen zo snel mogelijk worden geholpen.

De heer **Buijs** (CDA): Mijn fractie kan het ondersteunen dat mevrouw Kant hier een interpellatie over aanvraagt, maar ik hoor verschillende geluiden van haar en van mevrouw Van Miltenburg. Ik wil daarom graag vlak voor de interpellatie een schriftelijk commentaar van de staatssecretaris ontvangen.

Mevrouw **Kant** (SP): Wij hebben er al heel vaak vragen over gesteld, er is al een debat over gevoerd en het probleem zou opgelost worden. Ik zeg ook niet bij voorbaat dat geld het probleem zou zijn; er is extra geld toegezegd, maar dit heeft blijkbaar niet tot oplossing van het probleem geleid. Er is dus ergens gesteggel, het blijft ergens steken. Ik weet niet waar het probleem zit, maar ik wil dat het de wereld uit wordt geholpen. Wij hebben er al uitgebreid over gedebatteerd en de staatssecretaris kan gewoon antwoord geven op mijn interpellatievragen. Als ik eerst een brief vraag, vertraagt dat de gang van zaken alleen maar, denk ik.

De **voorzitter**: Ik stel voor, te voldoen aan het verzoek van mevrouw Kant om de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport te mogen interpelleren over

het genoemde onderwerp, een verzoek dat gesteund wordt door mevrouw Verbeet en de heer Buijs, zij het met iets verschillende invalshoeken.

Verder stel ik voor, deze interpellatie morgen te doen houden, aan het eind van de vergadering. Daarbij zullen de gebruikelijke spreektijden worden gehanteerd. Ik veroorloof mij wel, hierbij op te merken dat ik me kan voorstellen dat niet alle woordvoerders het maximum van vijf minuten nodig zullen hebben. Voorts stel ik voor, niet in te gaan op het verzoek van de heer Buijs. Bij een spoeddebat vraagt de Kamer vaak een brief aan de regering en die kan dan ook aanleiding geven om het debat uiteindelijk niet te laten doorgaan. Maar bij een interpellatie worden van tevoren vragen ingediend, dus het lijkt mij dat wij daarbij niet ook nog om een brief zouden moeten vragen.

De heer **Buijs** (CDA): Mijn verzoek was bedoeld om het debat wat soepeler te laten verlopen, voorzitter. Ik heb nog een andere vraag naar aanleiding van uw voorstel. Morgen is het de Dag van respect, er vinden dan ook geen stemmingen plaats. De meeste leden van mijn fractie, ook degene die bij de interpellatie het woord zou voeren, zullen niet aanwezig kunnen zijn. Zou mevrouw Kant bereid zijn, ermee in te stemmen om de interpellatie naar bijvoorbeeld volgende week dinsdag te verplaatsen?

De **voorzitter**: Voordat ik mevrouw Kant de gelegenheid geef om hierop te reageren, moet ik zeggen dat wij gisteren bij de regeling van werkzaamheden, waarbij ik heb gezegd dat eigenlijk iedere dag een dag van respect zou moeten zijn, hebben afgesproken dat wij op die dag niet zouden stemmen. Maar ik heb er toch wel wat moeite mee om onze agenda hierdoor nog verder te laten beïnvloeden, dus ik zou de interpellatie toch op donderdag willen laten houden. Een interpellatie moet in beginsel ook zo snel mogelijk worden gehouden.

Mevrouw **Kant** (SP): Dat was ook mijn idee, voorzitter. Ik ben bereid om rekening te houden met ieders agenda-problemen, maar deze kwestie heeft een spoedeisend karakter, anders zou ik nu niet om een interpellatie hebben gevraagd. Ik vind het prima als de interpellatie donderdagavond zal worden gehouden.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Gerkens.

Mevrouw **Gerkens** (SP): Voorzitter. Wij hebben vanmorgen een algemeen overleg over veiligheid gehad. Dit was een pittig overleg en het geeft mij aanleiding, u te vragen om het verslag ervan op de toch al zo drukke agenda van de Kamer te zetten. Wellicht kunt u volgende week een plekje vinden om hierover een debat te houden.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan dit verzoek te voldoen en het verslag van het algemeen overleg over het Veiligheidsprogramma toe te voegen aan de agenda van volgende week.

Daartoe wordt besloten.

Voorzitter

De **voorzitter**: Ten slotte stel ik voor, toe te voegen aan de agenda van volgende week:

- het debat over de nota Staat van de Europese Unie 2006-2007 (30802), met de volgende spreektijden: CDA, PvdA en VVD 10 minuten; SP, GroenLinks, D66 en LPF 7 minuten; ChristenUnie, SGP en de leden van het Europees Parlement 5 minuten; de Groep Eerdmans/Van Schijndel 4 minuten; de Groep Nawijn, de Groep Wilders, de Groep Lazrak en de Groep Van Oudenallen 2 minuten.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap tot beperking van meervoudige nationaliteit en tot invoering van het verlies van het Nederlanderschap wegens het toebrengen van ernstige schade aan de essentiële belangen van het Koninkrijk of van een of meer van zijn landen (30166, R1795).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Voorzitter. Vandaag spreken wij over een wetsvoorstel dat in het voortraject, zelfs nog voordat de wetswijziging er lag, al veel stof heeft doen opwaaien. Het is een uitwerking van een motie van het CDA, die wij in november 2000 hebben ingediend, en die is aangenomen. De achterliggende gedachte van de motie is, dat het verkrijgen van een nationaliteit geen papieren werkelijkheid is, maar vraagt om een bewuste keuze om staatsburger te willen zijn, in dit geval van Nederland. Staatsburgerschap geeft rechten en plichten, en zo krijgen bijvoorbeeld de nieuwe Nederlanders een actief en een passief stemrecht, en de mogelijkheid om benoembaar te worden in bepaalde ambten, en bijvoorbeeld rechter te worden.

Het dragen van de Nederlandse nationaliteit veronderstelt een reële band tussen degenen die de Nederlandse nationaliteit heeft, en Nederland zelf. Een staatsburger zijn verhoudt zich daarmee dus slecht met het door middel van nog een andere nationaliteit tevens staatsburger zijn van een ander land. Dat raakt ook het integratievraagstuk. Naturalisatie is de kroon op de integratie. In het rapport van de commissie-Blok konden wij terugzien dat de invloed van het land van herkomst groot is op onze migranten in Nederland. Zo blijkt bijvoorbeeld dat landen van herkomst die andere nationaliteit gebruiken om invloed uit te oefenen op de staatsburgers hier in Nederland. Kiezen voor Nederland betekent dus ook kiezen voor het staatsburgerschap van Nederland, en afstand doen van de nationaliteit van het land van herkomst.

Een probleem met de dubbele nationaliteit is overigens ook dat burgers met een meervoudige nationaliteit waarvan één de Nederlandse is, in het buitenland niet zonder meer een beroep kunnen doen op hulp van de Nederlandse ambassade of het Nederlandse consulaat. Dat geldt zeker niet als zij zich in het land bevinden waarvan zij ook de nationaliteit dragen. In zo'n geval kan het land immers een besluit nemen of

consulaire hulp al dan niet wordt toegestaan. Als dat besluit negatief uitvalt, kan Nederland haar staatsburger niet bijstaan. Dat is een reden om de meervoudige nationaliteit te beperken, iets waarover wij hier al meerdere malen hebben gediscussieerd, als wij het hadden over kinderen die worden achtergelaten in het land van herkomst van hun ouders, en over kind-ontvoeringen.

Een ander punt rond de dubbele nationaliteit is dat het ook ongewenst gebruik in de hand kan werken. Zo impliceert namelijk het hebben van de Nederlandse nationaliteit dat men vrij verkeer heeft binnen de grenzen van de Europese Unie. Dat maakt het bijvoorbeeld makkelijker om werk te vinden. In het land van herkomst maakt men weer gebruik van de betreffende nationaliteit van dat land. Dat is in de ogen van de CDA-fractie een onjuiste reden om het Nederlands staatsburgerschap te krijgen. Ik gaf al eerder aan: staatsburgerschap omvat voor ons een principiële keuze.

Ten slotte is er ook nog een juridisch argument. Een van de doelstellingen van de Rijkswet op het Nederlanderschap is de beperking van de meervoudige nationaliteit. Het blijkt echter dat in de praktijk maar liefst 62% van de Nederlanders een meervoudige nationaliteit heeft. De uitzondering is dus de regel geworden. Inzet van het CDA is om de meervoudige nationaliteit weer de uitzondering te laten worden. Na invoering van het wetsvoorstel zal dit percentage moeten worden teruggedrongen naar in ieder geval minder dan 50. Daarmee is de regel niet meer de uitzondering. Maar uiteindelijk is dat nog steeds een aanzienlijk percentage. Wij vinden het dan ook jammer dat het blijkbaar niet is gelukt, dit percentage op dit moment verder terug te dringen.

In deze discussie is heel veel het woord "loyaliteit" gevallen. De minister geeft in de beantwoording van de vragen aan dat wat haar betreft dit begrip te complex is om in een debat over integratie en meervoudige nationaliteit als toetssteen te gebruiken. Niet bewoerd kan worden dat het hebben van een dubbele nationaliteit onder alle omstandigheden leidt tot een probleem voor de loyaliteit in Nederland. Die opvatting delen wij. De in de motie geformuleerde eis om het bezitten van een dubbele nationaliteit zo veel mogelijk tegen te gaan, is niet een eis om geen loyaliteit meer te mogen voelen ten opzichte van het land van herkomst. Immers, voor iedereen is het belangrijk om te weten waar je wortels liggen. Dan maakt het niet uit of dat Friesland, Utrecht, Marokko of de Nederlandse Antillen is. Het gaat mij erom dat staatsburgerschap van een land zich niet verhoudt met het tegelijkertijd staatsburger zijn van een ander land. Het vraagt een bewuste keuze voor een toekomst in Nederland en veronderstelt een reële band met Nederland. Het gaat om de vraag of men zich in de eerste plaats Nederlander voelt. Nogmaals, volgens de CDA-fractie verdraagt zich dit niet met de dubbele nationaliteit.

Van een staatsburger mag verwacht worden dat hij of zij zijn of haar steentje bijdraagt aan de samenleving. Het gaat niet om een papieren werkelijkheid, het gaat echt om betrokken deelname.

De heer **Dijsselbloem** (PvdA): Mevrouw Sterk benadrukt dat loyaliteit aan Nederland niet samengaat met het hebben van een dubbele nationaliteit. Ik wijs haar erop dat het om meer dan een miljoen mensen gaat met een